

Obsah – Sociálne poistenie č. 10/2013

Dôchodkové poistenie

Zasielanie evidenčných listov dôchodkového poistenia za dohodárov

Výber poistného

Povinnosti SZČO s predĺženou lehotou na podanie daňového priznania za rok 2012

Nemocenské poistenie

Nemocenská dávka – ošetrovné

Poistenie v nezamestnanosti a garančné poistenie

Určenie výšky dávky v nezamestnanosti – príjem z posledného zamestnania

Úrazové poistenie

Preddavková výplata dávok úrazového poistenia

Lekárska posudková činnosť

Posudzovanie zdravotného stavu na účely priznania invalidného dôchodku

Iné

Odborné stretnutie posudkových lekárov v Martine

Poradňa

Nárok na dôchodok vo vzťahu k Chorvátskej republike

Výplata dávky v nezamestnanosti

Prenesenie výplaty dávky v nezamestnanosti zo zahraničia na Slovensko

Úrazová dávka a priznanie starobného dôchodku

Poistenec a tlačivo pri kontrolnej lekárskej prehliadke

**Vyhotovovanie a zasielanie evidenčných listov dôchodkového poistenia za zamestnancov
vykonávajúcich zárobkovú činnosť v právnom vzťahu na základe dohody o práci vykonávanej mimo
pracovného pomeru**

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov ukladá zamestnávateľom povinnosti v sociálnom poistení **za zamestnancov, ktorí sú k nim v pracovnom pomere alebo v inom právnom vzťahu**. V oblasti dôchodkového poistenia, ako jedného z druhov sociálneho poistenia, ide o povinnosť

- ❖ viesť o svojich zamestnancoch evidenciu na účely sociálneho poistenia a
- ❖ predložiť túto evidenciu pobočke Sociálnej poisťovne, a to v lehote
 - do troch dní od uplatnenia nároku na dávku alebo
 - do troch dní od skončenia pracovného pomeru alebo iného právneho vzťahu k zamestnávateľovi [§ 231 ods. 1 písm. j) zákona č. 461/2003 Z. z.].

Počnúc **1. januárom** 2013 sa za zamestnancov na účely dôchodkového poistenia a tým aj za zamestnancov, za ktorých je potrebné vyhotoviť evidenčný list dôchodkového poistenia (ďalej len „evidenčný list“), považujú aj

- fyzické osoby v právnom vzťahu na základe dohody o vykonaní práce,
- fyzické osoby v právnom vzťahu na základe dohody o pracovnej činnosti,
- fyzické osoby v právnom vzťahu na základe dohody o brigádnickej práci študentov,

ktorý im zakladá právo na pravidelný alebo nepravidelný mesačný príjem (ďalej len „zamestnanci na dohodu“), okrem fyzickej osoby v právnom vzťahu na základe inej určenej dohody o brigádnickej práci študentov, ak mesačný príjem z tejto dohody nepresiahne maximálnu sumu mesačného príjmu určenú pre tieto osoby.

Zamestnávatelia často uzatvárajú so zamestnancami dohody opakovane a prevažne na krátke obdobie, s čím potom súvisí časté vyhotovovanie a predkladanie evidenčných listov. Aby zamestnávatelia nemuseli po každom ukončení dohody vyhotoviť a predložiť evidenčný list, Sociálna poisťovňa upravila doterajší postup pri ich zasielaní. Ak zamestnanec na dohodu bude u toho istého zamestnávateľa opakovane vykonávať pracovnú činnosť na základe ďalšej dohody alebo ďalších dohôd, zamestnávateľ môže predložiť evidenčný list za takéhoto zamestnanca až po skončení poslednej dohody, resp. predpokladanej poslednej dohody. Je potrebné, aby tak urobil najneskôr v lehote jedného roka od dátumu skončenia poslednej dohody.

V oddiele I. v rubrike „Dátum vzniku pracovného pomeru (iného pracovného vzťahu)“ zamestnávateľ uvedie dátum začatia prvej dohody a v rubrike „Dátum zániku pracovného pomeru (iného pracovného vzťahu)“ dátum skončenia poslednej dohody. Získané obdobia dôchodkového poistenia a vymeriavacie základy za jednotlivé dohody je potrebné zapísať osobitne v oddiele II. evidenčného listu.

Príklad:

Zamestnanec na dohodu bol zamestnaný u toho istého zamestnávateľa v období od 1. februára 2013 do 28. februára 2013, od 15. apríla 2013 do 31. mája 2013 a od 15. júla 2013 do 15. augusta 2013.

Zápis v oddiele I. evidenčného listu bude vyzerat' nasledovne:

Pracovný pomer (iný pracovný vzťah) Dátum vzniku Dátum zániku

01022013

15082013

Zápis v oddiele II. evidenčného listu bude vyzerat' nasledovne:

Kalendárny rok	Znak poistenia	od	do	VZ	VZ počas vylúč. dôb	Kal. dni vylúč. dôb		
2013	A	01	02	28	02	VZ		
Kalendárny rok	Znak poistenia	od	do	VZ	VZ počas vylúč. dôb	Kal. dni vylúč. dôb		
2013	A	15	04	31	05	VZ		
Kalendárny rok	Znak poistenia	od	do	VZ	VZ počas vylúč. dôb	Kal. dni vylúč. dôb		
2013	A	15	07	15	08	VZ		

Zamestnávateľ takto vyplnený evidenčný list zašle miestne príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne po skončení poslednej dohody, t. j. po 15. auguste 2013, najneskôr však do 14. augusta 2014.

Záverom si dovoľujem upozorniť na skutočnosť, že **vyššie uvedený postup neplatí, ak si zamestnanec na dohodu uplatní nárok na dôchodkovú dávku. Evidenčný list je vtedy potrebné predložiť do troch dní od uplatnenia nároku na dôchodok. Takýto postup sa však neaplikuje, ak ide o zamestnanca na dohodu s nepravidelným príjmom. ELDP za takéhoto zamestnanca predloží zamestnávateľ miestne príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne až po skončení dohody, t. j. až po spísaní žiadosti o dôchodok.** Vymeriavací základ takéhoto zamestnanca totiž možno určiť až po zániku jeho právneho vzťahu a vyhotovený ELDP je potrebné poslať prostredníctvom príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne k identifikačnému číslu sociálneho zabezpečenia zamestnanca, ktorým je jeho rodné číslo, za účelom opätovného rozhodnutia o sume dôchodku. Údaje za kalendárny rok, v ktorom zamestnanec dovŕši dôchodkový vek, je pritom potrebné zapísať do dvoch riadkov.

Osobitne sa uvedú údaje do dňa predchádzajúceho dňu dovŕšenia dôchodkového veku a osobitne odo dňa dovŕšenia dôchodkového veku.

Bc. Miroslav Sabela,
oddelenie metodiky dôchodkového poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie
[na začiatok dokumentu]

Povinnosti samostatne zárobkovo činných osôb s predĺženou lehotou na podanie daňového priznania za rok 2012

Kto má postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby v sociálnom poistení

Postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby (SZČO) v sociálnom poistení má fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a je registrovaná na daňovom úrade v súvislosti so zárobkovou činnosťou, z ktorej dosahuje príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“), okrem fyzickej osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím.

Postavenie SZČO nemajú fyzické osoby, ktoré sú registrované na daňovom úrade iba v súvislosti s dosahovaním príjmov z prenájmu nehnuteľností (§ 6 ods. 3 zákona o dani z príjmov) alebo len v súvislosti s dosahovaním pasívnych príjmov autorov a umelcov (§ 6 ods. 4 zákona o dani z príjmov) a osobní asistenti.

Nadobudnutie postavenia SZČO automaticky neznamená aj vznik povinnosti platiť poistné na sociálne poistenie.

Od 1. januára 2013 môžu oznámiť miestne príslušnému daňovému úradu predĺženie lehoty na podanie daňového priznania a tým aj zaplatať dane, iba daňovníci, ktorých súčasťou príjmov sú aj príjmy plynúce zo zdrojov v zahraničí.

Povinné poistenie SZČO, ktorá má predĺženú lehotu na podanie daňového priznania za rok 2012

- SZČO, ktorá **nie je** povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená na základe dosiahnutých príjmov za rok 2011, má **predĺženú lehotu na podanie daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2012 a za rok 2012 dosiahla príjem vyšší ako 4 716,00**

eur (4 716,01 eur a viac), **vzniká od 1. októbra 2013** povinné nemocenské a dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby. Takáto SZČO je povinná sa **prihlásiť** na nemocenské a dôchodkové poistenie najneskôr do **9. októbra 2013** na tlačive *Registračný list FO* a je povinná **začať platiť poistné** na sociálne poistenie, prvýkrát za október 2013 splatné do **8. novembra 2013**.

Príklad:

Podľa daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2012, na podanie ktorého mala SZČO predĺženú lehotu, sú príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti SZČO, ktorá nebola povinne poistená, v sume 5 400,00 eur.

Suma príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti 5 400,00 eur sa posúdi s 12-násobkom minimálneho vymeriavacieho základu v sume 4 716,00 eur. Príjem SZČO je vyšší ako zákonom ustanovená hranica príjmov, t. j. od 1. októbra 2013 vzniká tejto SZČO povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie. SZČO sa prihlási na povinné poistenie Registračným listom FO - prihláška najneskôr do 9. októbra 2013 a prvýkrát zaplatí poistné za október 2013 so splatnosťou do 8. novembra 2013.

- SZČO, ktorá **nie je** povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená na základe dosiahnutých príjmov za rok 2011, má **predĺženú lehotu na podania daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2012 a za rok 2012 dosiahla príjem nižší, resp. rovnajúci sa sume 4 716,00 eur** (4 716,00 eur a menej), **nevzniká od 1. októbra 2013** povinné nemocenské a dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby. Takáto SZČO nemá v aktuálnom období povinnosti voči Sociálnej poisťovni a najbližšie sa jej vznik povinnosti bude posudzovať k 1. júlu 2014, resp. 1. októbru 2014 (ak bude mať predĺženú lehotu na podanie daňového priznania za rok 2013).

Príklad:

Podľa daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2012, na podanie ktorého mala SZČO predĺženú lehotu, sú príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti SZČO, ktorá nebola povinne poistená, v sume 4 500,00 eur.

Suma príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti 4 500,00 eur sa posúdi s 12-násobkom minimálneho vymeriavacieho základu v sume 4 716,00 eur. Príjem SZČO je nižší ako zákonom ustanovená hranica príjmov, t. j. od 1. októbra 2013 nevzniká tejto SZČO povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie.

- SZČO, ktorá **je** povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená na základe dosiahnutých príjmov za rok 2011, má **predĺženú lehotu na podania daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2012 a za rok 2012 dosiahla príjem vyšší ako 4 716,00**

eur (4 716,01 eur a viac), **trvá** povinné nemocenské a dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnej osoby aj po 30. septembri 2013. Takáto SZČO nie je povinná plniť prihlasovaciu povinnosť k 1. októbru 2013, nakoľko je už do poistenia samostatne zárobkovo činnej osoby prihlásená. Za obdobie júl až september 2013 platí poistné na sociálne poistenie naďalej z vymeriavacieho základu, určeného k 1. júlu 2012/1. októbru 2012, t. j. na základe údajov z daňového priznania za rok 2011. Táto SZČO začne platiť poistné na sociálne poistenie z vymeriavacieho základu, určeného na základe údajov z daňového priznania za rok 2012, za obdobie od októbra 2013, ktoré je splatné do 8. novembra 2013.

Príklad:

Podľa daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2012, na podanie ktorého mala SZČO predĺženú lehotu, sú príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti SZČO, ktorá je povinne poistená, v sume 7 800,00 eur.

Suma príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti 7 800,00 eur sa posúdi s 12-násobkom minimálneho vymeriavacieho základu v sume 4 716,00 eur. Príjem SZČO je vyšší ako zákonom ustanovená hranica príjmov, t. j. dňom 30. septembra 2013 nezaniká tejto SZČO povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie, ale trvá aj po tomto dni. SZČO sa v tomto prípade z povinného poistenia ani neodhlasuje a ani sa naň neprihlasuje. Za obdobie júl až september 2013 platí poistné na sociálne poistenie z vymeriavacieho základu, určeného na základe údajov z daňového priznania za rok 2011, a za obdobie od októbra 2013 začne platiť poistné z vymeriavacieho základu, určeného na základe údajov z daňového priznania za rok 2012 (prvýkrát splatné do 8. novembra 2013).

- SZČO, ktorá je povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená na základe dosiahnutých príjmov za rok 2011, má **predĺženú lehotu na podania daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2012 a za rok 2012 dosiahla príjem nižší, resp. rovnajúci sa sume 4 716,00 eur** (4 716,00 eur a menej), **zaniká** povinné nemocenské a dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnej osoby 30. septembra 2013. Takáto SZČO je povinná sa z poistenia odhlásiť dňom 30. septembra 2013, a to najneskôr do 8. októbra 2013 na tlačive *Registračný list FO – odhláška*. Poistné na sociálne poistenie (z vymeriavacieho základu určeného na základe údajov z daňového priznania za rok 2011) zaplatí naposledy za obdobie september 2013, ktoré je splatné do 8. októbra 2013.

Príklad:

Podľa daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2012, na podanie ktorého mala SZČO predĺženú lehotu, sú príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti SZČO, ktorá je povinne poistená, v sume 3 100,00 eur.

Suma príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti 3 100,00 eur sa posúdi s 12-násobkom minimálneho vymeriavacieho základu v sume 4 716,00 eur. Príjem SZČO je nižší ako zákonom ustanovená hranica príjmov, t. j. dňom 30. septembra 2013 zaniká tejto SZČO povinné

nemocenské a povinné dôchodkové poistenie. Naposledy zaplatí poistné ako SZČO za september 2013 so splatnosťou do 8. októbra 2013, a v lehote do 8. októbra 2013 je povinná sa z poistenia SZČO na Registračnom liste FO aj odhlásiť.

Pri posudzovaní vzniku a zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia SZČO sa posudzuje príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov za rok 2012 podľa daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2012.

Miestne príslušnou pobočkou Sociálnej poisťovne pre SZČO je pobočka Sociálnej poisťovne podľa miesta trvalého pobytu SZČO.

Určenie vymeriavacieho základu od 1. októbra 2013

Za obdobie od 1. októbra 2013 sa vymeriavací základ SZČO, ktorá má za rok 2012 predĺženú lehotu na podanie daňového priznania, určí nasledovne:

Čiastkový základ dane, **neznížený o zaplatené poistné na povinné verejné zdravotné poistenie a poistné na sociálne poistenie** sa vydolí počtom mesiacov výkonu **samostatne zárobkovej činnosti (počtom mesiacov registrácie SZČO na daňovom úrade** v súvislosti so zárobkovou činnosťou, z ktorej dosahuje príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov) a **koeficientom 1,9**.

Príklad:

- *čiastkový základ dane = 16 480,00 eur,*
- *zaplatené poistné na verejné zdravotné poistenie a sociálne poistenie = 2 250,00 eur,*
- *počet mesiacov podnikania v kalendárnom roku = 9 mesiacov.*

Určenie vymeriavacieho základu na platenie poistného na sociálne poistenie od 1. októbra 2013:

*(16 480,00 eur + 2 250,00 eur) : 9 : 1,9 = po zaokrúhlení na najbližší eurocent nadol **1 095,32 eur**.*

Z vymeriavacieho základu platí SZČO poistné na sociálne poistenie s nasledovnými sadzbami:

- sadzba 4,4% z vymeriavacieho základu pre poistné na nemocenské poistenie,
- sadzba 18% z vymeriavacieho základu pre poistné na starobné poistenie,
- sadzba 6% z vymeriavacieho základu pre poistné na invalidné poistenie a
- sadzba 4,75% z vymeriavacieho základu pre poistné do rezervného fondu solidarity.

Pre SZČO je určený minimálny aj maximálny vymeriavací základ na platenie poistného na sociálne poistenie. Hodnota minimálneho vymeriavacieho základu na platenie poistného na sociálne poistenie je za obdobie od 1. januára 2013 do 31. decembra 2013 v sume **393,00 eur** (za obdobie od 1. januára 2014 bude v sume 402,50 eur). Maximálny vymeriavací základ na platenie poistného na sociálne poistenie je za obdobie od 1. januára 2013 do 31. decembra 2013 v jednotnej sume pre nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a pre poistné do rezervného fondu solidarity, a to **3 930,00 eur** (za obdobie od 1. januára 2014 bude v sume 4 025,00 eur).

„Minimálne poistné“ pre SZČO v roku 2013 je 130,27 eur (v roku 2014 bude v sume 133,42 eur). **„Maximálne poistné“ pre SZČO je v roku 2013 v sume 1 302,79 eur** (v roku 2014 bude v sume 1 334,28 eur).

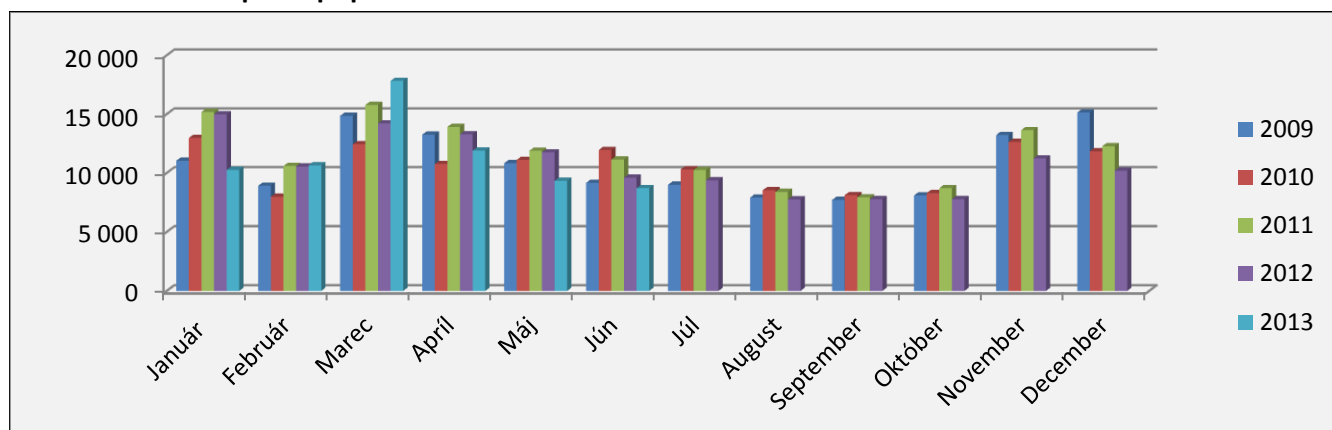
Na informatívny výpočet vymeriavacieho základu a sumy poistného môže SZČO využiť ***Kalkulačku na informatívny výpočet poistného pre povinne nemocensky poistenú a povinne dôchodkovo poistenú SZČO***, ktorá je zverejnená na webovej stránke Sociálnej poisťovne.

Mgr. Andrea Zahoranová,
odbor výberu poistného,
Sociálna poisťovňa, ústredie
[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Nemocenská dávka – ošetrovné

Treťou nemocenskou dávkou, ktorou sa budeme zaoberať v rámci nášho seriálu, je ošetrovné. Ošetrovné je dávka poskytovaná Sociálnou poisťovňou v súvislosti so vznikom životnej situácie, ktorou je osobné a celodenné ošetrovanie člena rodiny alebo osobná a celodenná starostlivosť o dieťa do 10 rokov veku (ďalej len „ošetrovanie/starostlivosť“). V úvode ponúkame prehľad o počte prípadov ošetrovného vyplácaných Sociálnou poisťovňou v uplynulom období.

Graf č. 1 Prehľad o počte prípadov ošetrovného v rokoch 2009 až 2013

Zdroj: APV SYRIUS

Tab. č. 1 Prehľad o počte prípadov ošetrovného v rokoch 2009 až 2013

	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	spolu
2009	11 031	8 909	851	13	10	9 158	8 998	7 909	7 710	8 092	13 215	15	129 071
2010	12 970	7 983	436	10	11	11	10	8 531	8 114	8 283	12 638	11	126 899
2011	15 180	591	778	13	11	11	10	8 393	7 930	8 708	13 628	12	139 648
2012	14 974	545	200	13	11			7 749	7 774	7 778	11 232	10	128 442
2013	10 254	647	818	11									

Zdroj: APV SYRIUS

Podmienky nároku na ošetrovné

1. Vznik sociálnej udalosti

Základným predpokladom vzniku nároku na ošetrovné je vznik dôvodu na jeho poskytovanie, t.j. vznik konkrétnej sociálnej udalosti.

Prvým dôvodom na poskytovanie ošetrovného je choroba ošetrovanej osoby a nevyhnutnosť jej osobnej a celodennej starostlivosti. Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) taxatívne vymedzuje okruh osôb, ktoré môžu byť ošetrované:

- choré dieťa,
- chorý manžel,
- chorá manželka,

- chorý rodič alebo
- chorý rodič manžela (manželky),

Druhou sociálnou udalosťou pre vznik nároku na ošetrovné je osobná a celodenná starostlivosť o dieťa do desiatich rokov veku, ak

- dieťaťu bolo nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu,
- predškolské zariadenie alebo zariadenie sociálnych služieb, v ktorých sa poskytuje dieťaťu starostlivosť, alebo škola, ktorú dieťa navštevuje, boli rozhodnutím príslušných orgánov uzavreté alebo v nich bolo nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu,
- fyzická osoba, ktorá sa inak o dieťa stará, ochorela, bolo jej nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu⁵⁰) alebo bola prijatá do ústavnej starostlivosti zdravotníckeho zariadenia, a preto sa nemôže o dieťa starať.

Dieťa na účely poskytovania ošetrovného je

- vlastné dieťa alebo osvojené dieťa poistenca alebo jeho manžela (manželky),
- dieťa, ktoré bolo poistencovi zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu.

Skutočnosť, že zdravotný stav uvedených osôb alebo dieťaťa si nevyhnutne vyžaduje ošetrovanie/starostlivosť inou fyzickou osobou - poistencom, musí potvrdiť ošetrojúci lekár osoby, ktorej sa poskytuje ošetrovanie/starostlivosť.

2. Existencia nemocenského poistenia alebo plynutie ochrannej lehoty

Nárok na ošetrovné majú **povinne nemocensky poistení zamestnanci, povinne nemocensky poistené samostatne zárobkovo činné osoby** (ďalej len „SZČO“) alebo **dobrovoľne nemocensky poistené osoby** (ďalej len „DNPO“). Nárok na ošetrovné vzniká, **ak sociálna udalosť vznikne počas trvania nemocenského poistenia alebo po jeho zániku v ochrannej lehote**. Ochranná lehota trvá spravidla sedem dní od zániku nemocenského poistenia avšak v prípade žien, ktorým zaniklo nemocenské poistenie v období tehotenstva, sa táto doba predlžuje na osem mesiacov. Vznik nároku na ošetrovné je podmienený viacerými podmienkami nároku na ošetrovné.

Podmienka existencie nemocenského poistenia v období vzniku dôvodu potreby ošetrovania/starostlivosti, resp. trvania ochrannej lehoty po zániku nemocenského poistenia, patrí medzi základné podmienky a musia ju splniť rovnako všetky skupiny poistencov.

3. Podmienka 270 dní nemocenského poistenia u DNPO

Niektoré z podmienok sú explicitne viazané na konkrétny druh nemocenského poistenia - zamestnanec, SZČO a DNPO. Takouto podmienkou v prípade posudzovania nároku na ošetrovné

DNPO je splnenie podmienky 270 dní nemocenského poistenia. Uvedená podmienka sa sleduje ku dňu vzniku dôvodu na poskytnutie ošetrovného. DNPO má teda nárok na ošetrovné, ak jej vznikla potreba ošetrovania/starostlivosti a **zároveň bola v posledných dvoch rokoch pred vznikom tejto potreby nemocensky poistená najmenej 270 dní.**

4. Podmienka zaplata poistného na nemocenské poistenie – SZČO a DNPO

Základnou podmienkou nároku na ošetrovné v prípade SZČO a DNPO je **podmienka zaplata poistného včas a v správnej sume.** Pričom platí nasledovné:

- a) sleduje sa najviac posledných 10 rokov platenia poistného
- b) lehota na zaplata poistného
 - ak dôvod na poskytnutie ošetrovného vznikol počas trvania nemocenského poistenia - do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie ošetrovného
 - ak dôvod na poskytnutie ošetrovného vznikol v ochrannnej lehote po zániku nemocenského poistenia – najneskôr v posledný deň splatnosti poistného na nemocenské poistenie za posledný kalendárny mesiac poistenia
 - ak dôvod na poskytnutie ošetrovného vznikol v kalendárnom mesiaci, v ktorom prvý krát vzniklo SZČO alebo DNPO – najneskôr v posledný deň splatnosti poistného na nemocenské poistenie za mesiac prvého vzniku poistenia.

Pri posudzovaní podmienky zaplata poistného na nemocenské poistenie sa **toleruje suma dlžného poistného na nemocenské poistenie v úhrne nižšia ako 5 eur.**

5. Podmienka absencie príjmu v prípade povinne nemocensky poisteného zamestnanca

Podmienka absencie príjmu, ktorý sa považuje za vymeriavací základ, vyplatený za obdobie poberania ošetrovného (rozhoduje, za aké obdobie je príjem vyplatený, nie v akom období) je podmienkou povinne nemocensky poistených zamestnancov. V prípade SZČO a DNPO sa podmienka absencie príjmu nesleduje.

6. Podmienka osobnej a celodennej starostlivosti

V súvislosti s poskytovaním nároku na ošetrovné zákon o sociálnom poistení upravuje podmienku starostlivosti/ošetrovania na osobnú a celodennú starostlivosť, resp. ošetrovanie. **Táto podmienka napr. nie je splnená, ak Sociálna poisťovňa zistí, že v období potreby ošetrovania/starostlivosti poistenec vykonával inú zárobkovú činnosť.**

Poskytovanie a výška ošetrovného

Ošetrovné sa poskytuje za kalendárne dni a jeho výška je 55 % denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 55 zákona o sociálnom poistení alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 57 zákona o sociálnom poistení.

Vznik a zánik nároku na ošetrovné

Poistencovi vzniká nárok na ošetrovné od prvého dňa potreby ošetrovania/starostlivosti a zaniká dňom skončenia potreby ošetrovania/starostlivosti, najneskôr uplynutím desiateho dňa.

Vylúčenie nároku na výplatu ošetrovného

Poistenec nemá nárok na výplatu ošetrovného za dni, počas ktorých

- sa mu vypláca náhrada príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca podľa osobitného predpisu,
- má nárok na výplatu nemocenského,
- má nárok na výplatu materského.

Uplatnenie nároku na ošetrovné

Nárok na ošetrovné si poistenec uplatňuje na dvojdielnom tlačive Sociálnej poisťovne *Žiadosť o ošetrovné* (ďalej len „žiadosť“), ktoré poistencovi vystaví lekár zdravotníckeho zariadenia (nie je voľne k dispozícii). Žiadosť o ošetrovné tvoria dva diely:

- I. diel žiadosti – týmto dielom si poistenec uplatňuje nárok na dávku, pričom pred odoslaním Sociálnej poisťovni je povinný vyznačiť údaje vo vyhlásení (či si uplatňuje nárok na dávku zo súbehu poistení a spôsob poukazovania dávky) a podpísať ho;
- II. diel žiadosti – potvrdenie o skončení potreby ošetrovania/starostlivosti – poistenec je povinný bezodkladne zaslať pobočke, ktorá vypláca ošetrovné.

V prípade, ak si chce poistenec uplatniť nárok na ošetrovné z viacerých nemocenských poistení, oprávnený lekár vystaví žiadosť osobitne pre každé z nich.

Výplata ošetrovného za to isté obdobie

Ošetrovné sa vypláti za to isté obdobie potreby ošetrovania/starostlivosti jednej fyzickej osoby alebo viac fyzických osôb len raz a len jednému poistencovi a v tom istom prípade len raz a len jednému poistencovi.

„Ten istý prípad“ znamená ten istý subjekt ošetrovania/starostlivosti, ten istý dôvod (potreba ošetrovania alebo starostlivosti), tie isté skutkové okolnosti trvajúce bez prerušenia. „Len jednému poistencovi“ znamená, že v tom istom prípade nemôže vzniknúť nárok na ošetrovné dvom poistencom.

Príklad č. 1 : Ošetrovné - rodičia a dve deti

Poistenec si uplatnil nárok na ošetrovné v súvislosti s potrebou ošetrovania chorého syna za obdobie od 18. júna 2013 do 25. júna 2013. Manželka poistenca si uplatnila nárok na ošetrovné za to isté obdobie v súvislosti s potrebou ošetrovania dcéry.

V tomto prípade ide o dve fyzické osoby, rodičov, ošetrojúcich dve deti, t.j. dva subjekty ošetrovania, hoci v rovnakom období, nárok na ošetrovné za to isté obdobie vzniká otcovi v súvislosti s ošetrovaním syna a taktiež aj matke v súvislosti s ošetrovaním dcéry.

Príklad č. 2 : Ošetrovné – uzatvorenie škôlky

Poistenec si uplatnil nárok na ošetrovné v období od 1. júla 2013 do 31. júla 2013 z dôvodu osobnej a celodennej starostlivosti o svoju dcéru počas uzavretia škôlky v letných mesiacoch. Poistenec zároveň k žiadosti o ošetrovné predložil rozhodnutie zriaďovateľa materskej školy o prerušení prevádzky škôlky počas letných prázdnin a to od 1. júla 2013 do 31. júla 2013. Z tohto dôvodu poistencovi vzniká nárok na ošetrovné po splnení ostatných podmienok nároku za prvých 10 dní potreby starostlivosti.

Príklad č. 3 : Ošetrovné – podmienka osobnej a celodennej starostlivosti

Poistenec si uplatnil nárok na ošetrovné za obdobie od 22. júla 2013 do 25. júla 2013 z dôvodu ošetrovania svojej chorej manželky z povinného nemocenského poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby. Okrem tohto poistenia bol zároveň povinne nemocensky poistený ako zamestnanec na základe dohody o pracovnej činnosti. V súvislosti s posudzovaním nároku na ošetrovné z povinného nemocenského poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby Sociálna poisťovňa požiadala zamestnávateľa, u ktorého poistenec vykonáva činnosť na základe dohody, o informáciu, či činnosť vykonával aj v období od 22. júla 2013 do 25. júla 2013. Vzhľadom k tomu, že zamestnávateľ poistenca potvrdil, že v dňoch od 22. júla 2013 do 25. júla 2013 vykonával prácu na základe dohody o pracovnej činnosti, nárok na ošetrovné poistencovi nevznikne, pretože nesplnil podmienku osobného a celodenného ošetrovania.

Mgr. Katarína Bosáková,
odbor nemocenského poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie
[*\[na začiatok dokumentu\]*](#)

Určenie výšky dávky v nezamestnanosti – príjem z posledného zamestnania

Nárok na dávku v nezamestnanosti je podmienený okrem vedenia klienta v evidencii uchádzačov o zamestnanie dosiahnutím 730 dní poistenia v nezamestnanosti v posledných troch

rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Táto podmienka je stanovená zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Európske doby poistenia v nezamestnanosti – formuláre

Na potvrdenie slovenských dôb poistenia v nezamestnanosti sa v súčasnosti zatiaľ používa tlačivo *Potvrdenie zamestnávateľa na účely nároku na dávku v nezamestnanosti*, ktoré vystavuje zamestnávateľ na žiadosť klienta alebo príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne.

V prípade, ak spadá do posudzovaného obdobia posledných troch rokov pred zaradením klienta do evidencie uchádzačov o zamestnanie aj doba poistenia v nezamestnanosti dosiahnutá na území iného členského štátu Európskej únie, Európskeho hospodárskeho priestoru alebo Švajčiarska, zohľadní sa podľa koordinačného nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia aj táto zahraničná doba na posúdenie nároku na dávku v nezamestnanosti. V zmysle koordinačnej zásady úhrnu dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti totiž príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje.

Dosiahnutie tejto európskej doby poistenia v nezamestnanosti však musí byť preukázané príslušným formulárom E 301, resp. prenosným dokumentom PD U1 - Obdobia, ktoré majú byť zohľadnené na priznanie dávok v nezamestnanosti alebo papierovou verziou formulára SED U002 – Záznam o poistení.

Tieto **formuláre vystavuje na žiadosť klienta zahraničná inštitúcia**, čiže nositeľ poistenia v štáte, v ktorom bol klient poistený v nezamestnanosti. Je časovo menej náročné, keď si tieto formuláre prinesie sám žiadateľ a predloží ho spolu so žiadosťou o dávku v nezamestnanosti. Ak formulár s potvrdenými dobami poistenia klient nepredloží, ale pri podaní žiadosti o dávku v nezamestnanosti uvedie, že v posudzovanom období pracoval na území iného členského štátu Európskej únie, Európskeho hospodárskeho priestoru alebo Švajčiarska, vyžiada si ho od príslušnej zahraničnej inštitúcie priamo pobočka Sociálnej poisťovne, ktorá posudzuje nárok na dávku v nezamestnanosti. Tento postup je však časovo zdĺhavejší a môže viesť k dlhšiemu posudzovaniu nároku na dávku v nezamestnanosti. Ak má totiž pobočka Sociálnej poisťovne informáciu o tom, že klient pracoval mimo územia Slovenskej republiky, je v rámci svojej povinnosti riadne došetriť skutkový stav povinná kontaktovať zahraničnú inštitúciu a ak je to potrebné, do riadneho zistenia skutkového stavu predĺžiť lehotu na vydanie rozhodnutia alebo prerušiť konanie až do doručenia potrebného formulára.

Zohľadnenie európskej doby poistenia v nezamestnanosti

Na zohľadnenie slovenskej doby poistenia v nezamestnanosti je postačujúce, že táto spadá do posudzovaného obdobia a nebola zohľadnená už pri priznaní prípadného predchádzajúceho nároku na dávku v nezamestnanosti klienta.

Pri zohľadňovaní európskej doby poistenia v nezamestnanosti je situácia trochu zložitejšia. Ak je zahraničná doba poistenia v nezamestnanosti podložená príslušným formulárom a spadá do posudzovaného obdobia, nebude na zohľadnenie tejto zahraničnej doby v konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti potrebné ďalšie došetrovanie, ak po nej bude ešte nasledovať slovenská doba poistenia v nezamestnanosti.

Ak však bude európska doba poistenia v nezamestnanosti poslednou dobou poistenia v nezamestnanosti, ktorú klient dosiahne pred jeho zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, obdobie poistenia v nezamestnanosti získané v inom členskom štáte Európskej únie sa zohľadní na posúdenie nároku na dávku v nezamestnanosti za predpokladu, že počas tohto posledného zamestnania mimo územia Slovenskej republiky mal klient zachované bydlisko a centrum záujmov na území Slovenskej republiky. Iba v prípade cezhraničných zamestnancov, t. j. zamestnancov, ktorí sa denne alebo aspoň raz týždenne vracali zo svojho zahraničného zamestnania na Slovensko, sa preukázaná doba poistenia v nezamestnanosti zohľadní bez ďalšieho skúmania bydliska.

Určenie výšky dávky v nezamestnanosti

Rozhodujúce obdobie na zistenie denného vymeriavacieho základu na určenie výšky dávky v nezamestnanosti je obdobie dvoch rokov predchádzajúcich dňu, v ktorom vznikol nárok na dávku v nezamestnanosti.

Výška dávky v nezamestnanosti sa určuje v prípadoch, ak do rozhodujúceho obdobia na určenie výšky dávky v nezamestnanosti spadá aj európska doba poistenia v nezamestnanosti, z predchádzajúceho platu alebo príjmu, ktorý klient dosahoval v súvislosti s výkonom jeho poslednej zárobkovej činnosti podľa uvedených právnych predpisov.

V prípade, ak je posledná dosiahnutá doba poistenia v nezamestnanosti pred zaradením klienta do evidencie uchádzačov slovenská doba, zohľadnia sa na výpočet dávky v nezamestnanosti slovenské vymeriavacie základy.

Príklad:

Zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie – 1. 7. 2013

Posudzované obdobie - 1. 7. 2010 - 30. 6. 2013

Rozhodujúce obdobie - 1. 7. 2011 - 30. 6. 2013

Prehľad dosiahnutých dôb poistenia v nezamestnanosti v posudzovanom období:

1. 7. 2010 – 31. 5. 2013 – poistenie v nezamestnanosti podľa českej legislatívy

1. 6. 2013 – 30. 6. 2013 - poistenie v nezamestnanosti podľa slovenskej legislatívy

→ nárok na dávku v nezamestnanosti od 1. júla 2013 vzniká

→ posledná doba poistenia dosiahnutá podľa slovenských právnych predpisov

→ výpočet dávky v nezamestnanosti z vymeriavacích základov z poistenia v nezamestnanosti dosiahnutého v období od 1.6.2013 do 30. 6. 2013 na území Slovenskej republiky

V prípade, ak je posledná dosiahnutá doba poistenia v nezamestnanosti pred zaradením klienta do evidencie uchádzačov doba poistenia dosiahnutá podľa právnych predpisov členského štátu Európskej únie, Európskeho hospodárskeho priestoru alebo Švajčiarska, zohľadní sa na výpočet dávky v nezamestnanosti príjem zo zárobkovej činnosti dosahovaný z tohto zahraničného zamestnania.

Príklad:

Zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie – 1. 7. 2013

Posudzované obdobie - 1. 7. 2010 - 30. 6. 2013

Rozhodujúce obdobie - 1. 7. 2011 - 30. 6. 2013

Prehľad dosiahnutých dôb poistenia v nezamestnanosti v posudzovanom období:

1.7.2010 – 30. 5. 2012 – poistenie v nezamestnanosti podľa slovenskej legislatívy

31.5.2012 – 30. 6. 2013 - poistenie v nezamestnanosti podľa talianskej legislatívy

→ bydlisko posúdené ako zachované na území Slovenskej republiky

→ nárok na dávku v nezamestnanosti od 1. júla 2013 vzniká

→ posledná doba poistenia dosiahnutá podľa talianskych právnych predpisov

→ výpočet dávky v nezamestnanosti z príjmu z poistenia v nezamestnanosti dosiahnutého v období od 31.5.2012 do 30. 6. 2013 zo zárobkovej činnosti vykonávanej na území Talianska

JUDr. Zuzana Kamenistá,

oddelenie metodiky poistenia v nezamestnanosti
a garančného poistenia, Sociálna poisťovňa, ústredie

[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Preddavková výplata dávok úrazového poistenia

Úrazové poistenie je poistením zamestnávateľa. Nárok na dávky úrazového poistenia však majú zamestnanci tohto zamestnávateľa, resp. iné oprávnené osoby. Sociálna poisťovňa po splnení zákonom ustanovených podmienok poskytuje zamestnancom zamestnávateľov a osobám uvedeným v § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 461/2001 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) **13 úrazových dávok** prevažne peňažného charakteru, a to:

- úrazový príplatok
- úrazová renta
- jednorazové vyrovnanie
- pozostalostná úrazová renta
- jednorazové odškodnenie
- pracovná rehabilitácia a rehabilitačné
- rekvalifikácia a rekvalifikačné
- náhrada za bolesť
- náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia
- náhrada nákladov spojená s liečením
- náhrada nákladov spojená s pohrebom

Nárok na úrazové dávky má poškodený, iná fyzická osoba (žiak strednej školy a študent vysokej školy, ktorí utrpeli pracovný úraz alebo im vznikla choroba z povolania pri praktickom vyučovaní v období odbornej alebo výrobnnej praxe, fyzická osoba združená v Dobrovoľnej požiarnej ochrane Slovenskej republiky a v iných občianskych združeniach, člen banského záchranného zboru, fyzická osoba, ktorá na výzvu orgánu verejnej moci alebo veliteľa zásahu pomáhala pri havárii, živelnnej pohrome a inej mimoriadnej udalosti, dobrovoľný zdravotník Slovenského Červeného kríža alebo inej právnickej osoby, dobrovoľný člen horskej služby alebo iná fyzická osoba, ktorí na výzvu horskej služby a podľa jej pokynov osobne pomáhali pri záchrannej akcii v teréne a pri výkone tejto činnosti utrpeli pracovný úraz alebo im vznikla choroba z povolania.

Nárok na úrazové dávky má aj manžel (manželka), nezaopatrené dieťa po fyzických osobách uvedených v odsekoch 1 a 2, ktoré sú vyššie vymenované, a voči ktorej mala fyzická osoba uvedená v § 17 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení v čase úmrtia vyživovaciu povinnosť. Nárok na výplatu úrazovej dávky vzniká splnením podmienok na vznik nároku na príslušnú dávku, splnením podmienok na výplatu úrazovej dávky a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie úrazovej dávky. Nárok na dávku zamestnanca **nezávisí** od plnenia povinnosti zamestnávateľa platiť a odvádzať poistné na úrazové poistenie. Nárok na dávku však **nevzniká**, ak sa zamestnávateľ, alebo právnická osoba podľa osobitného predpisu, ktorým je Zákonník práce (ZP) celkom zbaví zodpovednosti za poškodenie

zdravia alebo smrť poškodeného (§ 196 ZP). Nárok na úrazovú dávku a nárok na jej výplatu **zaniká dňom smrti fyzickej osoby**, ktorá splnila podmienky nároku na dávku. Nárok na dávku **nezaniká uplynutím času a nemožno ho ani postúpiť**.

Organizačné zložky Sociálnej poisťovne, ktorými sú pobočky aj ústredie, vydávajú vo veci nárokov na úrazové dávky rozhodnutie. Organizačné zložky sú povinné rozhodnúť najneskôr do 60 dní od začatia konania, v mimoriadne zložitých prípadoch možno túto lehotu predĺžiť najviac o 60 dní pričom predĺženie lehoty na vydanie rozhodnutia sú povinné účastníkovi konania oznámiť.

Zákon o sociálnom poistení obsahuje ustanovenie, podľa ktorého organizačné zložky Sociálnej poisťovne môžu ešte pred vydaním rozhodnutia poskytnúť žiadateľovi o dávku preddavok. **K preddavkovej výplate dávky** však môžu pristúpiť len vtedy ak je zrejmé, že **žiadateľ o úrazovú dávku** spĺňa všetky podmienky na vznik nároku na dávku, ale príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne nevie určiť jej výšku. Po došetrení údajov nevyhnutných na určenie sumy úrazovej dávky pobočka vydá rozhodnutie, ktorým dávku žiadateľovi prizná a prípadný rozdiel medzi dávkou priznanou rozhodnutím a preddavkovo vyplatenou dávkou mu doplatí. Preddavkovú výplatu úrazovej dávky poškodeným, resp. iným oprávneným osobám zvolí Sociálna poisťovňa s ohľadom na všetky potvrdené okolnosti vzniku poistnej udalosti, ktorá v konečnom dôsledku zakladá právo vzniku nároku poškodeného na tieto dávky.

Výšku preddavkovo vyplácanej dávky určí príslušný útvar úrazového poistenia **tak, aby zamedzil vzniku preplatkov** na dávke. O preddavkovej výplate dávky príslušný útvar úrazového poistenia nevydáva rozhodnutie, ale žiadateľovi o dávku zašle **oznámenie**, v ktorom uvedie sumu preddavku, dôvody, na základe ktorých pristúpil k preddavkovej výplate dávky, prípadne z čoho pri výpočte výšky preddavku vychádzal a informáciu, že po došetrení údajov nevyhnutných na určenie sumy dávky podľa príslušných ustanovení zákona o sociálnom poistení bude vydané rozhodnutie vo veci priznania dávky a prípadný rozdiel medzi dávkou priznanou rozhodnutím a preddavkovo vyplatenou dávkou mu vyplatí v najbližšom výplatnom termíne.

Počas preddavkového vyplácania dávky neplynie lehota na vydanie rozhodnutia o priznaní dávky. Plynutie lehoty sa „preruší“ dňom doručenia oznámenia o preddavkovej výplate dávky žiadateľovi.

Je dôležité zdôrazniť, že preddavková výplata dávky nie je nárokovateľná.

Po zabezpečení všetkých údajov a dokladov potrebných na určenie výšky dávky lehota na vydanie rozhodnutia začne opätovne plynúť a príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne vydá vo veci meritorne rozhodnutie.

Sociálna poisťovňa poukazuje dávky na účet príjemcu dávky v banke alebo v pobočke zahraničnej banky. Na žiadosť príjemcu dávky sa dávka, alebo preddavkovo vyplácaná dávka vypláca v hotovosti (prostredníctvom peňažnej poukážky), ak zákon o sociálnom poistení neustanovuje inak. Na písomnú žiadosť poberateľa dávky sa dávka poukazuje na účet manžela (manželky) v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, ak má v čase poberania dávky právo disponovať s finančnými prostriedkami na tomto účte a ak s týmto spôsobom poukazovania dávky manžel (manželka) súhlasí. Uvedené platí v celom rozsahu aj pre preddavkovo vyplácané úrazové dávky.

JUDr. Nováková,
odd. úrazových rent úrazového poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie
[na začiatok dokumentu]

Posudzovanie zdravotného stavu na účely priznania invalidného dôchodku

Podmienky nároku na invalidný dôchodok určuje zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Vznik nároku na dávku je okrem iného podmienený aj posúdením zdravotného stavu poistenca, ktorý posudzujú posudkoví lekári sociálneho poistenia (ďalej len „posudkoví lekári“).

Poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak bol uznaný posudkovým lekárom za invalidného, získal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok. **Invalidný je vtedy, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou**, pričom dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej len „MPSVZČ“) sa posudzuje porovnaním telesnej, duševnej a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom s telesnou, duševnou a zmyslovou schopnosťou zdravej fyzickej osoby.

Posudkoví lekári pobočiek Sociálnej poisťovne (ďalej len „SP“) posudzujú zdravotný stav na základe žiadosti a vydávajú posudok o zdravotnom stave. Posudok nie je rozhodnutie, preto nie je možné proti nemu podať v prípade námietok opravný prostriedok. Posudok o uznaní alebo neuznaní invalidity je jedným z podkladov na vydanie rozhodnutia o priznaní resp. nepriznaní invalidného dôchodku. Občan má právo kedykoľvek podať žiadosť o invalidný dôchodok a ak nie je spokojný s rozhodnutím, má právo podať v zákonnej lehote 30 dní opravný prostriedok. V prípade, že sa nespokojnosť týka posúdenia zdravotného stavu, tento sa opakovane posúdi posudkovým lekárom. Ak neboli doložené žiadne nové lekárske nálezy, ktoré by boli podnetom na zmenu posudku, zdravotný stav následne posúdi posudkový lekár ústredia SP. O opravnom prostriedku rozhoduje príslušný krajský súd.

Štatistické údaje – porovnanie I. polrokov 2011 – 2013

Posudky o invalidite tvoria najvyššie % počtu zo všetkých posudkov bez ohľadu nato, či ide o žiadosť, kontrolu zdravotného stavu alebo opakované posúdenie z dôvodu námietok.

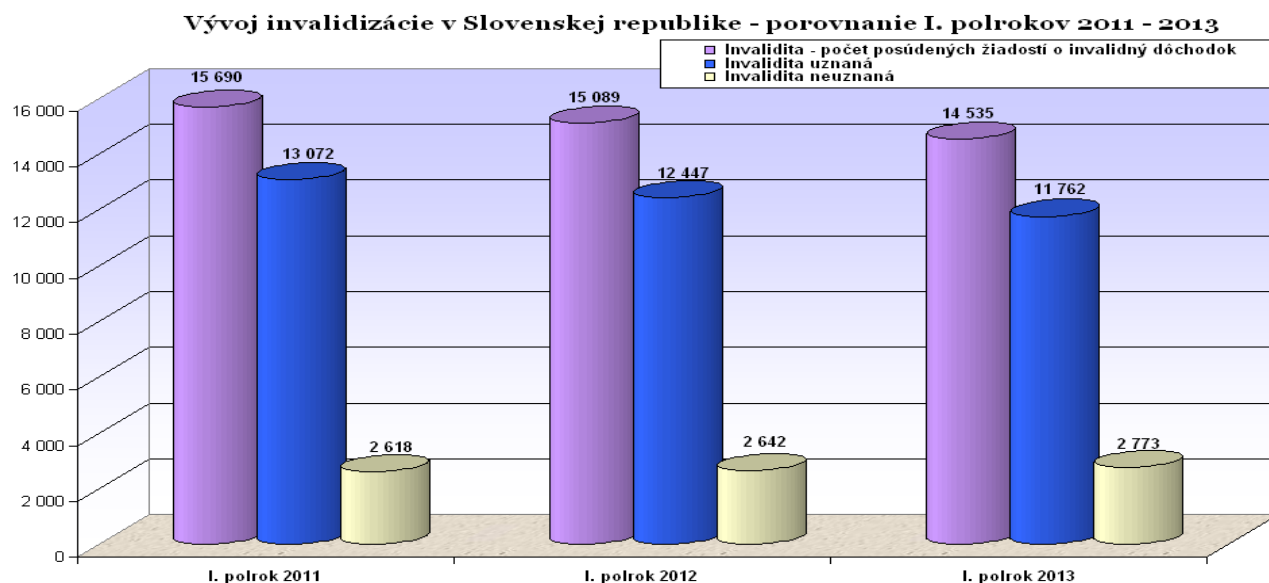
ROK	I. polrok 2011	I. polrok 2012	I. polrok 2013
počet všetkých posudkov	42 851	43 303	43 789
počet posudzovaných invalidít spolu	40 960	41 281	41 767
% zo všetkých posudkov	96%	95%	95%

Sociálna poisťovňa k 31. 6. 2013 vyplácala 230 573 invalidných dôchodkov (ďalej len ID), z toho najviac v Prešovskom kraji – 36 891 a Košickom kraji - 34 108, najmenej v Bratislavskom kraji – 17 446. Počet vyplácaných ID aj priemerná výška ID rastie.

Obdobie	k 31. 12. 2010	k 31. 12. 2011	k 31. 12. 2012	k 30. 6. 2013
Počet vyplácaných ID	213 834	223 182	227 801	230 573
Priemerná výška ID	254,79 eur	255,63 eur	260,90 eur	266,33 eur

Invalidita – zisťovacie konanie

Posudkoví lekári v I. polroku 2013 posúdili spolu 14 535 žiadostí o ID. Uznali 11 762 invalidít (80,9%) a neuznali 2 773 invalidít (19,1%). Najväčší počet uznaných invalidít je vo vekovej kategórii 50 – 60 ročných. Počet žiadostí o ID je ovplyvňovaný okrem zdravotného stavu aj inými faktormi, ako napr. zmena legislatívy alebo nezamestnanosť. Graf znázorňuje mierne klesanie žiadostí o ID oproti prechádzajúcim obdobiam.

Incidenca ako objektívny demografický ukazovateľ je **porovnanie počtu uznaných invalidít na 100 000 obyvateľov**. V I. polroku 2013 bola najvyššia incidencia invalidity s MPSVZČ viac ako 40% vo Veľkom Krtíši (347), Čadci (312) a v Humennom (282), najnižšia incidencia bola v Rimavskej Sobote (110), Banskej Bystrici (129) a v Lučenci (155).

Zdravotné príčiny invalidity

Životný štýl človeka sa mení a v súvislosti s ním sa dostávajú do popredia „civilizačné“ ochorenia, ktoré majú za následok zhoršujúcu sa kvalitu života. V produktívnom veku ho môžu obmedziť natoľko, že je schopný pracovať obmedzene alebo nie je schopný pracovať vôbec. V I. polroku 2013 boli najčastejšou príčinou uznanej invalidity (muži + ženy spolu) choroby pohybovej sústavy, nádorové ochorenia, duševné poruchy a poruchy správania, choroby obehovej sústavy a choroby nervového systému. Poradie príčin invalidity sa pre jednotlivé pohlavia líši. **Mužov** trápili okrem chorôb pohybového aparátu viac choroby obehovej sústavy (srdce, vysoký tlak), **ženy** trápili okrem chorôb pohybového aparátu viac nádorové ochorenia.

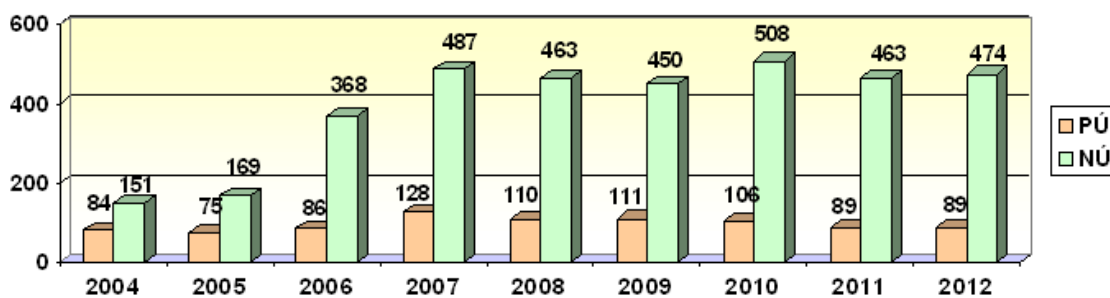
Pohlavie: muži			
Skupina chorôb	Poradie	Spolu	% z celkového počtu
Choroby svalovej, kostrovej sústavy a spojivového tkaniva	1.	1 459	22,6%
Choroby obehovej sústavy	2.	1 064	16,5%
Duševné poruchy a poruchy správania	3.	901	13,9%
Nádory (novotvary)	4.	837	12,9%
Choroby nervového systému	5.	528	8,2%

SPOLU INV	6 464	100%
-----------	-------	------

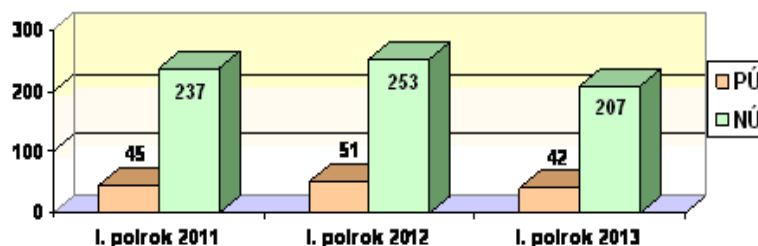
Pohlavie: ženy			
Skupina chorôb	Poradie	Spolu	% z celkového počtu
Choroby svalovej, kostrovej sústavy a spojivového tkaniva	1.	1 538	29,0%
Nádory (novotvary)	2.	992	18,7%
Duševné poruchy a poruchy správania	3.	926	17,5%
Choroby žliaz s vnútorným vylučovaním, výživy a premeny látok	4.	353	6,7%
Choroby nervového systému	5.	338	6,4%

SPOLU INV	5 298	100%
-----------	-------	------

Jednou z príčin invalidity sú aj **úrazy**, ktoré sa stali **mimo výkonu zamestnania**. Nepracovné úrazy (ďalej len NÚ), tvoria až 83% zo všetkých úrazov. Pri sledovaní dlhoročného vývoja začali stúpať počty invalidít následkom úrazov.

Pri porovnaní obdobia I. polroka 2011 až 2013 prišlo k miernemu poklesu. Úrazy ako také sa týkajú v prevažnej miere mužov (80%).

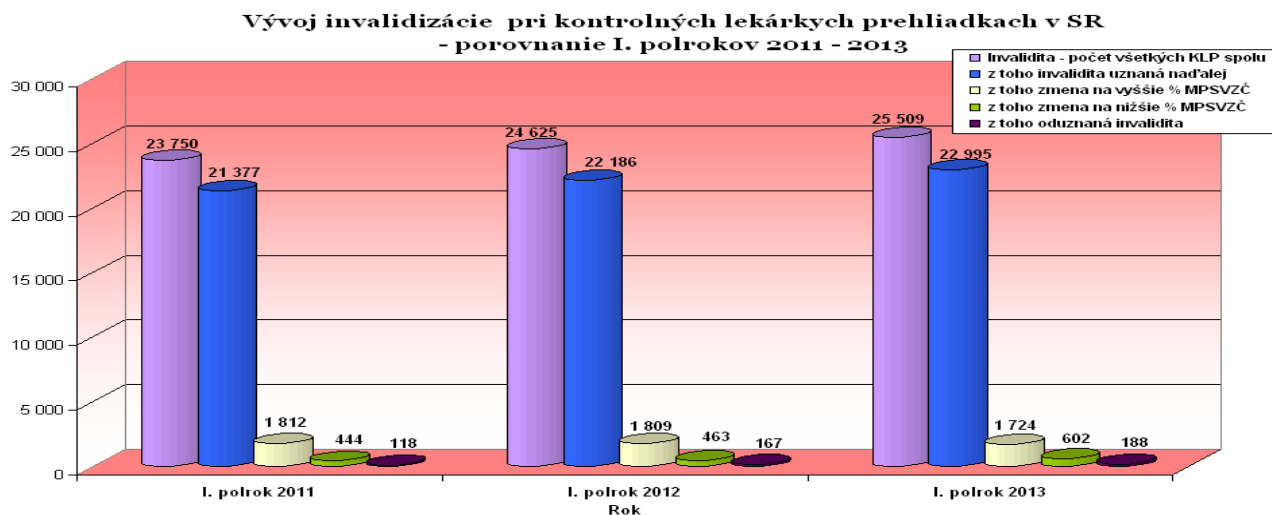

Invalidita – kontrolné konanie

Spravidla po roku sa kontroluje zdravotný stav všetkým, ktorí boli uznaní invalidnými. Ďalšie kontrolné lekárske prehliadky (ďalej len KLP) sa určujú s ohľadom na vývoj zdravotného stavu (predpoklad zlepšenia, zhoršenia) a vek, alebo ak ide o stav trvalý, KLP sa už nevykonáva.

V I. polroku 2013 bolo vykonaných 25 509 KLP. Výsledkom KLP môže byť **nezmenená invalidita**, ak sa nezmenil zdravotný stav, alebo **oduznaná invalidita**, ak sa preukáže, že sa zdravotný stav po liečbe, po operácii alebo rehabilitácii stabilizoval upravením natoľko, že MPSVZČ je menej ako 41%. Pri zmene zdravotného stavu sa môže **zmeniť výška % MPSVZČ**

Graf znázorňuje nárast KLP oproti prechádzajúcim obdobiam.

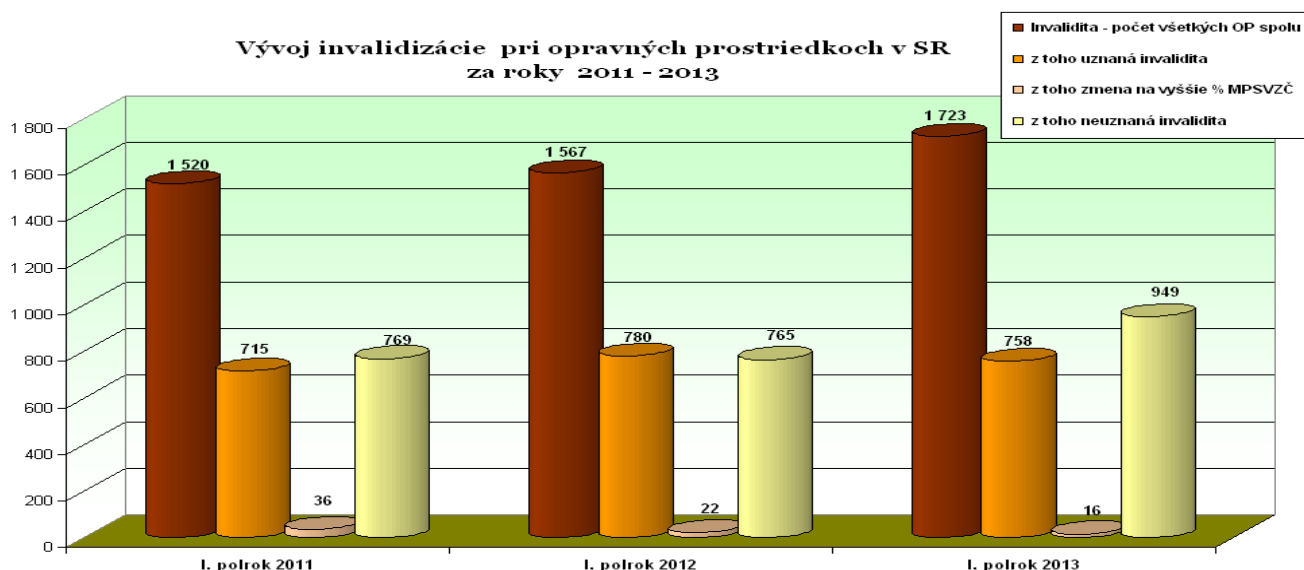

Invalidita – konanie o opravnom prostriedku

V I. polroku 2013 bolo v súvislosti s konaním o opravnom prostriedku posúdených 1 723 prípadov. Mierne zvýšenie podnetov na znovu posúdenie invalidity oproti predchádzajúcim

obdobiam súvisí so zvýšeným počtom neuznanej invalidity pri žiadosti o ID a tiež zvýšeným počtom KLP, pri ktorých prišlo k zmene % MPSVZČ na nižšie alebo k odzneniu invalidity.

Graf znázorňuje nárast opravných prostriedkov oproti prechádzajúcim obdobiam.

Bc. Lýdia Jamrišková,
odbor lekárskej posudkovej činnosti,
Sociálna poisťovňa, ústredie
[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Odborné stretnutie posudkových lekárov v Martine

V dňoch 11. – 13. septembra 2013 sa stretli posudkoví lekári na 45. Dňoch posudkového lekárstva v Martine, ktoré zorganizovala Slovenská lekárska spoločnosť, Slovenská spoločnosť posudkového lekárstva a spoluorganizátori Sociálna poisťovňa, ústredie, Bratislava a Sociálna poisťovňa, pobočka Martin.

Stretnutia sa zúčastnilo 171 odborníkov nielen zo Sociálnej poisťovne, ale aj z Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, z Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Ministerstva obrany Slovenskej republiky, z útvaru sociálneho zabezpečenia Ministerstva financií Slovenskej republiky, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Ministerstva práce a sociálnych vecí Českej republiky a z Českej správy sociálneho zabezpečenia.

Prítomní si vypočuli prednášky zamerané na choroby z povolania, a to profesionálnu astmu, profesionálnu rinitídu a choroby z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia horných končatín. Ďalej prednášky o neurologických ochoreniach, ako epilepsia, neuromuskulárne ochorenia a demyelinizačné ochorenia nervového systému. Jeden blok prednášok bol venovaný ochoreniam zažívacieho traktu, predovšetkým neuroendokrinným nádorom zažívacieho traktu a ochoreniam pečene. Psychiatrické prednášky boli zamerané na problematiku závislosti od psychoaktívnych látok a poruchy autistického spektra a ich posudzovanie. Českí kolegovia informovali o lekárskej posudkovej službe v Českej republike v roku 2013, o posudzovaní detí v sociálnom zabezpečení Českej republiky, o aktuálnej situácii v oblasti vzdelávania v lekárskej posudkovej službe. Odborný program bol ukončený dvomi špecializačnými prácami posudkových lekárov Sociálnej poisťovne.

Všetky prednášky boli na vysokej odbornej úrovni a veľkým prínosom ku každodennej práci posudkových lekárov pri posudzovaní zdravotného stavu na účely invalidity a posudzovaní poklesu pracovnej schopnosti na účely úrazových dávok. Veľký priestor bol venovaný bohatej diskusii k jednotlivým prednáškam, čo je dôkazom záujmu prítomných o prednesené odborné témy.

Účasť na odbornom stretnutí je zaradená do systému kontinuálneho medicínskeho vzdelávania posudkových lekárov, hodnotená kreditmi.

Odborný význam takéhoto podujatia je nespochybniteľný a veríme, že sa opäť stretneme o rok.

MUDr. Jana Kelemenová,
posudková lekárka Sociálnej poisťovne, ústredie
[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Poradňa

Nárok na dôchodok vo vzťahu k Chorvátskej republike

Žijem v Chorvátskej republike a rád by som sa informoval o zmenách v posudzovaní nároku na dôchodok po jej pristúpení k Európskej únii, ak som podmienky nároku na starobný dôchodok podľa právnych predpisov Slovenskej republiky splnil 10. decembra 2010.

Pri posudzovaní nároku na dôchodok podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a určovaní jeho sumy bolo do 30. júna 2013 potrebné aplikovať Zmluvu medzi Slovenskou republikou a Chorvátskou republikou o sociálnom zabezpečení, od 1. júla 2013 sa z dôvodu pristúpenia Chorvátskej republiky k Európskej únii aplikujú koordinačné nariadenia Európskej únie.

Ak Vám už starobný dôchodok podľa právnych predpisov Slovenskej republiky bol priznaný v súlade so Zmluvou medzi Slovenskou republikou a Chorvátskou republikou o sociálnom zabezpečení, máte možnosť listom požiadať o jeho prepočítanie podľa koordinačných nariadení od 1. júla 2013. Sociálna poisťovňa Vám bude od 1. júla 2013 vyplácať ten dôchodok, ktorého suma bude vyššia.

Ak ste o starobný dôchodok podľa právnych predpisov Slovenskej republiky ešte nepožiadali, žiadosť o dôchodok je potrebné podať prostredníctvom inštitúcie sociálneho zabezpečenia v mieste Vášho bydliska, ktorá ju postúpi Sociálnej poisťovni. Sociálna poisťovňa Vám v súlade s článkom 94 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia prizná dôchodok podľa Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Chorvátskou republikou o sociálnom zabezpečení, zároveň však vykoná porovnávací výpočet sumy starobného dôchodku podľa koordinačných nariadení Európskej únie. Ak bude suma starobného dôchodku určená podľa koordinačných nariadení vyššia, od 1. júla 2013 Vám Sociálna poisťovňa bude vyplácať vyššiu sumu dôchodku.

Mgr. Lenka Šipkovská
oddelenie metodiky
dôchodkového poistenia
[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Výplata dávky v nezamestnanosti

Dnes mi bolo doručené rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ktorým mi bola priznaná dávka v nezamestnanosti na obdobie šiestich mesiacov a to od 1. augusta 2013. Na žiadosti o dávku v nezamestnanosti som uviedol, že si chcem nechať zasielať dávku v nezamestnanosti na moju adresu trvalého pobytu prostredníctvom pošty. Viete mi povedať, v akých termínoch mi bude dávka vyplácaná?

Dávka v nezamestnanosti sa vypláca mesačne pozadu, tzn. dávka patriaca za mesiac august 2013 je vyplatená v mesiaci september 2013, dávka patriaca za mesiac september 2013 bude vyplatená v mesiaci október 2013, atď. Dávku v nezamestnanosti je možné vyplatiť zaslaním na bankový účet klienta alebo v hotovosti na adresu klienta prostredníctvom pošty.

V zásade je prax taká, že pri zasielaní dávok na adresu klienta prostredníctvom pošty sú lehoty stanovené na druhú polovicu daného kalendárneho mesiaca, v ktorom sa uskutočňuje výplata dávky. Pri zasielaní dávky na bankový účet si tieto lehoty stanovujú jednotlivé pobočky Sociálnej poisťovne individuálne a to v nadväznosti na množstvo predložených žiadostí o dávku v nezamestnanosti v danom období. V mimoriadnych prípadoch je možné vyplatiť dávku aj mimo uvedených termínov.

Relevantnú informáciu o konkrétnom termíne výplaty dávky v nezamestnanosti však poskytne pobočka Sociálnej poisťovne, ktorá dávku v nezamestnanosti vypláca.

JUDr. Zuzana Kamenistá,
oddelenie metodiky poistenia
v nezamestnanosti a garančného poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie
[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Prenesenie výplaty dávky v nezamestnanosti zo zahraničia na Slovensko

Pracoval som dlhodobo v zahraničí – Veľkej Británii. Zaevidoval som sa tam na úrade práce, kde mi aj dávka v nezamestnanosti bola priznaná. Nevieť si tu však nájsť prácu a chcel by som sa vrátiť na Slovensko. Ako je to s mojou dávkou v nezamestnanosti? Je možné preniesť jej výplatu na Slovensko alebo o ňu po odchode domov prídem?

Nezamestnaná osoba, ktorá skončila zamestnanie v Európskej únii, by si mala uplatňovať nárok na dávku v nezamestnanosti v štáte posledného zamestnania, Vo Vašom prípade vo Veľkej Británii. Štát posledného zamestnania posúdi nárok na dávku v nezamestnanosti podľa podmienok svojej vnútroštátnej legislatívy a ak sú tieto podmienky splnené, dávku v nezamestnanosti prizná a začne vyplácať.

Po priznaní nároku na dávku v nezamestnanosti v štáte posledného zamestnania si nemusíte vyčerpať celý priznaný nárok na dávku v nezamestnanosti iba v tejto krajine, ale máte možnosť nechať si exportovať dávku v nezamestnanosti z Veľkej Británie na Slovensko.

Export dávky v nezamestnanosti sa uskutočňuje formou priamych platieb zahraničnou inštitúciou na účet klienta. Klient však pred návratom na Slovensko musí navštíviť úrad práce v štáte posledného zamestnania, tzn. v štáte, v ktorom je mu priznaná dávka v nezamestnanosti a požiadať o exportovanie dávky v nezamestnanosti z dôvodu odchodu na Slovensko. Export dávky v nezamestnanosti je umožnený vystavením príslušného formulára. Do prechodu na elektronickú výmenu informácií sa používajú formuláre série E 303, príp. novšie verzie PDU2 a SED U008. Na

povolenie exportu dávky v nezamestnanosti je stanovených niekoľko pravidiel (zotrvanie v evidencii aspoň 4 týždne na úrade práce v štáte posledného zamestnania; v stanovenej lehote, cca 7 dní, zaevidovanie na úrade práce na Slovensku a zotrvanie v tejto evidencii na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny na Slovensku po dobu exportu). Dávka v nezamestnanosti sa v zásade exportuje po dobu troch mesiacov, avšak toto obdobie možno predĺžiť až na dobu šiestich mesiacov, pokiaľ takýto nárok ešte klientovi zostáva.

Na Slovensku sa nezamestnaný zaeviduje na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny do termínu určeného inštitúciou vyplácajúcou dávku v nezamestnanosti. Dávka v nezamestnanosti bude naďalej vyplácaná zahraničnou inštitúciou. Počas povolenej doby na export dávky zo zahraničia je potrebné, aby zostala zachovaná evidencia na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny na území Slovenskej republiky.

JUDr. Zuzana Kamenistá,
oddelenie metodiky poistenia
v nezamestnanosti a garančného poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie
[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Úrazová dávka a priznanie starobného dôchodku

Poberám úrazovú rentu z titulu pracovného úrazu, ktorý som utrpel v roku 1995. V roku 2013 požiadam o priznanie starobného dôchodku. Zanikne mi jeho priznaním nárok na úrazovú rentu?

Zákon o sociálnom rozlišuje dve kategórie úrazových rent, a to úrazové renty, ktoré boli poškodeným priznané podľa § 88 a § 89 zákona o sociálnom poistení a tie, ktoré poškodení poberajú od 1. januára 2004 podľa § 272 zákona o sociálnom poistení, teda také, ktoré boli transformované z náhrady na stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity, na ktoré bol nárok k 31. decembru 2003 a trval aj po tomto dni (ďalej len „transformovaná úrazová renta“).

Nárok na úrazovú rentu priznanú podľa § 88 a § 89 zákona o sociálnom poistení zaniká dňom dovŕšenia dôchodkového veku alebo dňom priznania predčasného starobného dôchodku (§ 89a zákona o sociálnom poistení).

Na transformovanú úrazovú rentu sa ustanovenie § 89a zákona o sociálnom poistení **nevzťahuje**. Podľa § 260 ods. 1 zákona o sociálnom poistení dávky priznané podľa predpisov

účinných pred 1. januárom 2004, na ktoré trval nárok aj po 31. decembri 2003, sa vyplácajú aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak. Inak bolo ustanovené novelami zákona o sociálnom poistení, a to v § 293o ods. 1 a 2 zákonom č. 310/2006 Z. z. s účinnosťou od 1. augusta 2006 a v § 293ay zákonom č. 449/2008 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2009. Uvedené ustanovenia v súvislosti so zastavovaním vyplácania transformovanej úrazovej renty upravujú, že poškodenému patrí transformovaná úrazová renta naďalej, tzn. aj po priznaní starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo po dovŕšení 65 rokov veku, teda do smrti poberateľa tejto úrazovej dávky.

Ing. Renáta Harviľáková,
oddelenie metodiky úrazového poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie
[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Poistenec a tlačivo pri kontrolnej lekárskej prehliadke

Je posudkový lekár povinný poskytnúť mi v prípade kontrolnej lekárskej prehliadky tlačivo „Prehliadka zisťovacia – kontrolná“?

Zdravotným výkonom na účely sociálneho poistenia podľa § 156 zákona o sociálnom poistení je aj **vystavenie nálezu o zdravotnom stave na písomné vyžiadanie posudkového lekára, t.j. tlačivo „Prehliadka zisťovacia - kontrolná“**. Zdravotné výkony uhrádza Sociálna poisťovňa priamo poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti. Vyžiadanie zdravotných výkonov na účely sociálneho poistenia posudkovými lekármi Sociálnej poisťovne sa realizuje na osobitných tlačivách Sociálnej poisťovne. Z toho vyplýva, že poskytovateľ zdravotnej starostlivosti nemá dôvod žiadať úhradu za predmetné zdravotné výkony od poistenca, ale priamo od Sociálnej poisťovne.

Pri realizácii kontrolnej lekárskej prehliadky posudkový lekár Sociálnej poisťovne písomne vyžiada výpis zo zdravotnej dokumentácie (tlačivo „Prehliadka zisťovacia – kontrolná“) od ošetrojúceho lekára len v odôvodnených prípadoch, a to napr. v prípadoch predpokladanej zmeny posudkového záveru, ak je posudkový lekár oboznámený so zdravotným stavom.

V ostatných prípadoch je podkladová dokumentácia zabezpečovaná posudkovým lekárom pobočky Sociálnej poisťovne napr. v rámci kontroly posudzovania spôsobilosti na prácu u ošetrojúceho lekára, získaním odborných lekárskeho nálezov priamo od poberateľa invalidného dôchodku, ak ich má k dispozícii, a sú vykonané v rámci dispenzárnej starostlivosti, na účely diagnostiky a liečebného procesu.

Na účely kontrolnej lekárskej prehliadky je potrebné doložiť fotokópie odborných lekárskeho nálezov a výsledkov vyšetrení už založených v zdravotnej dokumentácii v rámci liečebného procesu, týkajúcich sa obdobia medzi jednotlivým kontrolnými lekárskeho prehliadkami. Z toho vyplýva, že *posudkový lekár nemusí v prípade každej plánovanej kontrolnej lekárskej prehliadky na účely invalidného dôchodku písomne vyžiadať nález o zdravotnom stav, a preto ani nie je povinný poskytnúť tlačivo „Prehliadka zisťovacia -kontrolná“, ak odborný lekár nevypracúva výpis zo zdravotnej dokumentácie.*

Tlačivo „Prehliadka zisťovacia - kontrolná“ sa použije vždy v prípade, ak ide o prvé podanie žiadosti o invalidný dôchodok.

Mgr. Jana Besedová,
odbor lekárskej posudkovej činnosti,
Sociálna poisťovňa, ústredie
[\[na začiatok dokumentu\]](#)